

VAN ESZKÖZ A KEZEDBEN

ÚTMUTATÓ a digitális szülői felügyelet alkalmazásához

MINDEN SZÜLŐI ODAFIGYELÉS SZÁMÍT

Egyre fiatalabb korban találkoznak a gyermekek a kütyükkel, ami önmagában még nem is lenne gond, csakhogy az online tér rengeteg olyan kockázatot rejt, amit keresni sem kell, mégis megtalálja őket. Az online zaklatástól a csúnya beszéden és az erőszakos játékokon át a meztelenségig terjed a lista,

és sajnos még hosszán folytathatnánk a felsorolást. Szülőként a mi feladatunk a gyermek megóvása, fontos elbeszélgetnünk vele arról, hogy mire számíthat, ha internetezik. Kezdetben akár ülünk is le mellé, mondjuk el, mit szabad és mit nem, és amennyiben tilos, azt is magyarázzuk el, hogy miért gondoljuk úgy, hogy az adott dolog nem helyénvaló számára. A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság két alkalommal is készített már kutatást* arról, hogyan befolyásolja a gyermek internetezési szokásait, és hogyan segít az online ismerkedési és kapcsolattartási rutinjainkat az, ha a szülő valóban odafigyel a „digitális nevelésre”.

A legtöbb szolgáltatónál (lásd: 12-14. oldal) 13 év a regisztrációs korhatár, mégis rengeteg a fiatalabb gyermek a platformokon, sokszor a szülők tudtával. Ezek a szolgáltatók a 18 év alatti felhasználókat másképpen kezelik, de sajnos messze nem figyelnek eléggé arra, hogy az életkoruknak nem megfelelő tartalmakat hatékonyan szűrjék. Sokat tehetünk azzal, ha alaposan átnézzük az összes beállítást (kik láthatják a bejegyzéseket, ki jelölheti be a gyermeket ismerősként stb.). Tudatosítsuk a gyermekben azt is, hogy a jelszavakat nem osztjuk meg a legjobb barátainkkal sem.

KÖZÖSSÉGI MÉDIA

Az NMHH
katalógusa
a szülői felügyeleti
eszközökről
itt érhető el

* „Médiahasználat-, médiafogyasztás-, médiaértés-kutatás 7-16 éves gyermekekkel és szüleikkel, 2017” és „Digital Parenting kutatás 7-16 éves gyermekekkel és szüleikkel, 2021”

A Digitális Szülőség-kutatásból kiderül többek között az, hogyan hat a gyermekre, ha a szülő nem sajnálja az energiát: a passzív nevelési stratégiát követő szülők gyermekeinek 73%-a jelöl vissza gond nélkül ismeretlen embereket a közösségi médiában, míg az aktív nevelési stratégiát követő szülők gyermekeinél ez az arány mindössze 27%. Ráadásul a visszajelölés előtt 85% kérést engedélyt/tanácsot a szülőtől vagy barátoktól. Nagyon fontos, hogy a digitális nevelést korán kezdjük el; optimális esetben már akkor, amikor a gyermek először vesz kézbe mobil eszközt vagy használ számítógépet. A kölcsönös bizalom csak így alakulhat ki megfelelő minőségben ahhoz, hogy a gyermek hosszú távon is, amikor a szülő már nem „foghatja mindig a kezét”, magabiztosan és biztonságosan tudja használni az online szolgáltatásokat. Ebben kiemelt szerep jut a közösen kialakított szabályoknak, hiszen ezek segítenek megantani a gyermeknek kezelni a különféle helyzeteket, és

meghozni a helyes döntéseket. Tudjuk, hogy sok szülő kissé elvesztettnek érzi magát a digitális világban. **A jó hír az, hogy ezt a harcot nem kell egyedül megvívni, számítógépre és mobil eszközökre egyaránt léteznek remek szülői felügyeleti alkalmazások.**

A macOS és a Windows eleve tartalmazza a szükséges beállításokat, de Androidon is csak egy karnyújtásnyira (egyetlen letöltésnyire) van ez a lehetőség. A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság honlapján található egy 2023-as adatokat tartalmazó táblázat (a 2. oldalon elhelyezett QR-kóddal megtekinthető), amely a hazai piacon elérhető ingyenes és fizetős windowsos számítógépes alkalmazások és szolgáltatások legfontosabb jellemzőit hasonlítja össze. Ezt a kiadványt pedig azért hoztuk létre, hogy bemutassa a szülői felügyelethez kapcsolódó legfontosabb területeket, és azt is, hogy milyen digitális megoldások léteznek a szülő dolgának megkönnyítésére, valamint a fiatalok védelmére.

FIZETŐS LEGYEN VAGY INGYENES?

Felmerülhet a kérdés, hogy a macOS-be és a Windowsba integrált ingyenes szülői felügyeleti szolgáltatás vagy a fizetős szoftverek jelentenek-e jobb alternatívát. Igazság szerint mindkét csoportnak vannak előnyei. Az integrált szülői felügyeleti szolgáltatások mellett szól például az, hogy azonnal bevezethető; nem kell telepíteni őket, mindössze arra van szükség, hogy a felhasználói fiókokat egymáshoz rendeljük. A Microsoft szülői felügyeleti szolgáltatásáról, a Microsoft Family Safetyről ugyanakkor tudni kell, hogy bizonyos funkciói (pl. digitális kerítés) már előfizetéshez kötöttek. A független gyártók szülői felügyeleti alkalmazásai jellemzően nemcsak számítógépen, hanem mobil eszközön is működnek, ezért főleg akkor érdemes gondolni rájuk, ha a háztartásban macOS, Windows, iOS és Android rendszerű eszközök egyaránt működnek, vagyis. A fizetős alternatívák általában rendelkeznek ingyenes, 7-30 napos próbaidőszakkal, így könnyebben eldönthetjük, hogy melyik szoftver az, amelyik a leginkább megfelel az elképzelésünknek.

SZABÁLYOK ÉS BETARTATÁSUK

Minden családban vannak szabályok, még akkor is, ha a legtöbb helyen a házi- rendet nem írjuk le papírra, sokszor nem is nevesítjük. Egyszerűen csak (ki)alakítjuk, megbeszéljük az elvárásokat, szokásokat. A digitális eszközök használatával viszont érdemes külön foglalkozni, hiszen amellett, hogy mindenkinek van

saját bejárható mobil eszköze, a legtöbb családban van legalább egy számítógép – de nem ritka az sem, ha notebookok, tabletek is találhatók a „fiókban”. Az eszközhasználat mellett érdemes kitérni az online térben érvényes szabályokra is. Az elvárásokat a gyermekek bevonásával alakítsuk ki, így érezni fogják, hogy fontos a véleményük.

Fontos, hogy a házi- rend minden- kire vonatkozzon – apára és anyára is. Ha szülőként elvárjuk,

hogy a gyermek ne hozza oda a telefont a vacsoránál

az asztalhoz, mutassunk neki példát azzal, hogy mi sem nyomkodjuk a mobil- és evés közben. A digitális házi- rendben meghatározhatjuk a legfontosabb időtartamokat, így

a napi kütyühasználat idejét és azt is, hogy ez az időszak a nap mely szakára esik. A WHO* ajánlása szerint a gyermek 2 éves koráig mellőzzük a képernyő előtti időtöltést, 2-5 éves kor között maximum 1 óra, 6 év fölött maximum 2 óra legyen a napi limit, de felnőttkorban sem ajánlott napi 4 óránál hosszabb ideig használni az eszközeinket. Azt, hogy mely napszakban lehet használni a készüléket, meghatározhatjuk például úgy, hogy reggel 9 és este 7 között, de működhet a kicsit rugalmasabb „reggeli után” és „vacsora előtt” is. Érdemes törekedni arra, hogy a családi étkezésekre továbbra is közösen, egymásra figyelve, kütyük nélkül kerítsünk sort. Az eszközhasználatot köthetjük egyéb feltételekhez is – életkortól függően például a szoba kitarakítá-

* WHO (World Health Organization), Egészségügyi Világszervezet

sához, a házimunkában való részvételhez vagy akár a házi feladat elkészítéséhez. A speciális időszakokat (iskolai szünetek) kezelhetjük külön.

Érdemes a házirendbe foglalni, hogy az eszközök töltése a gyermek felelőssége – azaz neki kell törekednie arra, hogy amikor elmegy otthonról, a mobilja mindig fel legyen töltve. Kiköthetjük, hogy a GPS, a Wi-Fi és a mobiladatok forgalmazása nem kapcsolható ki – ezek nélkül a szülői felügyelet csak részben vagy egyáltalán nem működik.

Ha nem szeretnénk, hogy a gyermek a közösségi szolgáltatásokat használja, akkor azt elsődlegesen ne a programok letiltásával érjük el, hanem úgy, hogy megbeszéljük ezt vele. A szülői felügyeletben alkalmazott korlátozás ne a megoldás legyen, hanem biztonsági védőháló. A közösségi oldalak használatát egyébként a legtöbb szolgáltató 13 éves korhoz köti, de felelős szülőként ezt követően is figyeljünk oda arra, hogy mi történik az online térben a gyermekkel.

A házirendben rögzíthetjük az online térben elfogadott viselkedési normákat is: online sem teszünk vagy írunk olyat, amit szemtől szembe nem tennénk meg. Továbbá olyat sem írunk online senkinek, amit nem szeretnénk, ha valaki más nekünk írna. Tanítsuk meg a gyermeknek, hogyan ismerheti fel, ha online zaklatják, és tudatosítsuk benne, hogy fordulhat hozzánk segítségért.

Javasolt belefoglalni a házirendbe, hogy a gyermeknek nem lehet olyan fiókja, amiről a szülő nem tud, valamint beszéljük meg, hogy az eszközök feloldásához szükséges, továbbá a fiókokhoz tartozó jelszavakat meg kell-e osztania a szülővel. Természetesen mindez nem jelenti azt, hogy a szülő bármikor és ok nélkül belenézhet a gyermek dolgaiba, a házirendnek tartalmaznia kell ezt is.

Ellenőrző lista digitális házirendhez

5

Az alábbiakban összeszedtük, hogy mire legyünk figyelemmel a digitális házirend megalkotásakor.

- **1. KÉPERNYŐ ELŐTT TÖLTÖTT IDŐ**
(mennyi használat engedélyezett hétköznap és hétvégén, illetve iskolai szünetek időtartama alatt)
- **2. PIHENŐIDŐ**
(mikor nem szabad használni az eszközöket – például éjszaka)
- **3. ESZKÖZMENTES IDŐSZAKOK**
(melyek azok a napközbeni időszakok, amikor senki nem használhat kütyüket – étkezések, családi beszélgetések stb.)
- **4. MIVEL FOGLALKOZHAT A GYERMEK, AMIKOR DIGITÁLIS ESZKÖZEIT HASZNÁLJA**
(milyen internetes oldalakat látogathat meg, milyen tartalmú videókat nézhet meg, milyen típusú játékokat indíthat el)
- **5. DIGITÁLIS ESZKÖZÖK ÁLTALÁNOS KEZELÉSE ÉS TÁROLÁSA**
(vigyázzon az eszközeire, azok használatával másokat ne zavarjon, gondoskodjon a készülék töltéséről)
- **6. JÁTÉKOK, ALKALMAZÁSOK TELEPÍTÉSE**
(engedélyt kell-e kérnie a gyermeknek a letöltésükre)
- **7. ÁLTALÁNOS SZABÁLYOK KÖZÖSSÉGI MÉDIA HASZNÁLATAKOR**
(online etikett, idegenek kezelése stb.)
- **8. INTERNETES VÁSÁRLÁS**
(vásárolhat-e a gyermek, ha igen, mit, és kell-e ehhez engedélyt kérnie)
- **9. HELYMEGHATÁROZÁS**
(a szülő követheti-e a gyermek eszközeinek helyzetét)
- **10. ESZKÖZÖK ELSŐDLEGES CÉLJA**
(kapcsolattartás, ha a szülő hívja vagy üzenetet küld neki, az elsőbbséget élvez)

MENNYIT ÉS HOGYAN MOBILOZHAT A GYERMEK?

Csak az egyik „lábát” jelenti a digitális szülői felügyeletnek az otthoni számítógéppel elérhető online tevékenységek ellenőrzése. Van egy másik, ráadásul sokkal fontosabb pillér is, mégpedig az, hogy miként tudjuk megóvni a gyermeket a telefon és tablet használata során felmerülő kockázatoktól. A feladat azért trükkös, mert személyes használatú eszközökről van szó, amelyeket a gyermek nemcsak otthon vesz kézbe, hanem olyan helyen is, amely mindenképpen kiesik az ellenőrzési körünkől. Szerencsére mind az iOS, mind az Android esetében gondoskodhatunk arról, hogy kizárólag a korosztályának megfelelő tartalmakat érhesse el, valamint

korlátozhatjuk a vásárlásokat és azt is, hogy milyen eszközökre és milyen szolgáltatásokba jelentkezhet be a saját fiókjával.

MERRE JÁR A GYERMEK?

Noha akár a Google Térkép segítségével is megoldható, hogy mindig lássuk, merre van éppen a gyermek (vagy legalábbis az eszköze), a szülői felügyeleti alkalmazásokban található digitális kerítés sokkal hatékonyabb módszert kínál ehhez, ráadásul automatikus értesítéseket is kaphatunk. A digitális kerítés funkció lényege, hogy a térképen bejelölhetjük a számunkra fontos helyeket (pl. otthon, iskola, zeneiskola, sportegyesület és így tovább), ezt követően pedig a gyermek mobilja minden esetben értesítést küld a szülő (vagy szülők) telefonjára, amikor megérkezik valahova vagy távozik onnan. Ez a szolgáltatás a helymeghatározás funkció segítségével működik, ebből adódóan akkor tud igazán pontos lenni, ha aktív a GPS – a szülői felügyeleti programok segítségével éppen ezért azt is lehet korlátozni, hogy a gyermek kikapcsolhassa-e a GPS-t a mobilján vagy sem. A helymeghatározás funkció egyébként nemcsak a digitális kerítés miatt lehet fontos, hanem azért is, mert így van esély arra is, hogy az esetlegesen elveszített mobil nyomára akadjunk.

Az iOS-nél a szülői felügyelet szolgáltatás a rendszer integrált részét képezi, az Android ellenben megköveteli a Google Family Link applikáció telepítését. Mindkét rendszerél szóba jöhet alternatívaképpen a Microsoft Family Safety, főleg akkor, ha nemcsak a mobilra, hanem mellette a gyermek számítógépére is vigyázó szemetet vetnénk.

A szülői felügyeleti alkalmazások a következőképpen segíthetik a gondos szülő dolgát. Korlátozni tudják az eszközhasználatot idő és napszak alapján, de ha szeretnénk, akár alkalmazásra vetítve is működik mindez – emellett pedig annak lehetősége is adott, hogy az iskolai munkához

szükséges szoftvereket (pl. KRÉTA, PowerPoint) a gyermek mindig használhassa. **Nagyon fontos, hogy az alkalmazásokon belül engedélyhez köthetjük vagy teljesen letilthatjuk a vásárlásokat, így elkerülhetők a kellemetlen anyagi meglepetések.** Ami a böngészőt illeti, nemcsak a meglátogatható weboldalakat lehet korlátozni életkor alapján, hanem – platformtól függően – akár a keresésnél megjelenő eredményeket is. Természetesen az alkalmazások telepítése is korlátozható életkor alapján, de ha szeretnénk, minden app letöltését egyedi engedélyhez is köthetjük. A közösségi média világában kritikus opció a fényképmegosztás

tiltásának lehetősége is – ez nem hiányzik sem az iOS, sem a Family Link repertoárjából. A funkcióválasztékot a mobilkészülöknél kiemelten fontos nyomkövetés teszi teljessé, amihez digitális kerítés funkció és – ha a készüléket ellopták – távoli törlés lehetősége is tartozik.

Itt érhető el
videós útmutatónk
a szülői felügyeleti
beállításokhoz
Androidra

LAJTOS ÁDÁM, médiaértés-oktató

A gyerek 51-es körzete a mobilkészülökre: minden, ami azon zajlik, titok, gondolja. Persze, kell a személyes szféra, de hasznos, ha a szülő minden kaput ki tud nyitni. A technológia mellett egy kulcs lehetne a bizalom is.

Itt érhető el videós útmutatónk a szülői felügyeleti beállításokhoz iOS-re

BIZTONSÁGOS APPHASZNÁLAT GYEREKEKNEK

Nemcsak a telefonra telepített programok használatára és adott esetben azok korlátozására kell kiterjednie a szülői felügyeletnek, hanem arra is, hogy a gyermek milyen programokat tölthet le a mobiljára és milyen appokat nem. Ha az Apple, illetve a Google saját szülői felügyelet megoldását használjuk, akkor azzal helyzeti előnybe kerülhetünk, mert az életkor alapján nem ajánlott szoftvereket már a keresési eredmények között is elrejtethetjük. A letöltéseknél a korlátozás alapja jellemzően a PEGI besorolás, azaz a 3, 7, 12, 16 és 18 éves kortól ajánlott appokat tudjuk elrejtetni a kíváncsi szemek elől. Az Apple eltérő, 4, 9, 12 és 17 éves korhatárokat alkalmaz a szoftvereknél. Ha bármelyik szűrő aktív, akkor a besorolás nélküli appok is rejtve maradnak. Szintén a platformokhoz tartozó

MINDENKÉPPEN LEGYEN A TELEFONON VÍRUSIRTÓ

Tévhit, hogy nem léteznek mobilos vírusok – bár az igaz, hogy egyelőre kevesebb ilyen kártevő készül, mint windowsos. Az mindenképpen elmondható, hogy az androidos felhasználóknak lényegesen nagyobb esélyük van arra, hogy belefussanak egy-egy vírusba, mint azoknak, akik az Apple telefonjait nyomkodják. A mobilos kártevők közös jellemzője, hogy általában nem weboldalakon keresztül vagy e-mailben terjednek, mint a Windows alatt tevékenykedő társaik, hanem a netről innen-onnan letölthető alkalmazásokban rejtőznek el. Vagyis nemcsak a korlátozás lehetősége miatt kiemelten fontos, hogy a szoftvereket a gyermek mindig valamilyen app store-ból töltsse le, hanem azért is, mert az alkalmazásboltban lévő csomagokat az üzemeltetők alaposan ellenőrzik. Néha persze így is átcsúszik pár kártevő, de a fertőzött appok nagyon rövid idő alatt eltűnnek a kínálatból – ha mégis a telefonra kerülnek, a vírusirtók jó eséllyel elkapják őket.

saját szülői felügyelet a legjobb megoldás arra, ha a fizetős letöltéseket, valamint az alkalmazáson belüli vásárlásokat szeretnénk szülői engedélyhez kötni.

Ha más szoftvert használunk az appok ellenőrzésére (pl. Microsoft Family Safety), akkor a letöltések helyett arra van lehetőség, hogy a telepítésekről értesítést kapjunk; és ha úgy ítéljük meg, hogy az adott alkalmazás még nem a gyermekünknek való, akkor a telepítést követően tilthatjuk meg annak használatát. Meg kell értetni a gyermekkel azt is, hogy miért célszerű kizárólag az alkalmazásboltból származó mobilappokat telepíteni: amellett,

hogy szeretnénk megvédeni őt az erőszakos vagy adott esetben szexuális jellegű tartalmaktól, az is kiemelten fontos, hogy kártevő se kerüljön a telefonjára. Márpedig a net „bugyraiból” letöltött vagy esetleg a barátoktól kapott alkalmazások között sokkal nagyobb arányban fordul elő olyan, ami fertőzött. **A gond az, hogy a gyermekekben még nem alakult ki egészséges veszélyérzet a vírusokkal és kártevőkkel szemben.** A máshonnan (értsd: nem alkalmazásboltból) letöltött szoftverek telepítését megelőzendő, a szülői felügyeleti szoftverben tiltsuk le az ismeretlen forrásból származó appok telepítésének lehetőségét is.

VÉGNÉ KÁTAI ILDIKÓ, médiaértés-oktató

Sok alkalmazásban a felugró reklámok remekül álcázzák a kilépés gombot. Nálunk a kicsiknél eleinte kihívás volt elkerülni az új appok letöltését, de pár reklám közös átnézése segített ráérezni, hová ne kattintsanak ezután.

ALTERNATÍV ALKALMAZÁSBOLTOK

Figyeljünk arra, hogy léteznek alternatív alkalmazásboltok is, ha a gyermek ezeket is felfedezi magának, akkor mindenképpen terjesszük ki a szülői felügyelet az új szoftverforrásra is!

- 1.** A **Samsung Galaxy Store** nem túl meglepő módon azok számára jelent alternatívát, akik a dél-koreai vállalat mobiljait használják. Ebben az alkalmazásboltban több exkluzív, azaz csak a Samsung telefonokra feltelepíthető appot is találunk.
- 2.** A **Huawei AppGallery** ugyanezt tudja pepitában, azzal a különbséggel, hogy nem a Samsung, hanem a kínai Huawei telefonjaira optimalizált, adott esetben csak azon futó programokat tudunk letölteni a felületéről.
- 3.** Az alternatív alkalmazásboltok között az egyik legnagyobb kínálattal az **Amazon App Store** rendelkezik, félmilliónál is több szoftverrel. Igaz, ez még mindig csak nagyjából a tizede a Google Play Store választékának.
- 4.** A **TapTap** egy, a játékokra fókuszáló alkalmazásbolt, amely többféle műfaj alapján csoportosítva könnyíti meg a keresést a százezer tételnél is nagyobb katalógusban. A TapTap iOS-re és Androidra egyaránt elérhető.

MIT NÉZHET A GYERMEK?

A rugalmatlan műsorstruktúra és rögzített adásrend jellemezte lineáris televíziózás évtizedeivel ellentétben a gyermekek ma már néhány kattintással bárholnan elérhetnek korlátlan mennyiségű szórakoztató műsort. Legyen az késő este az ágyban, hazafelé tartva az iskolából vagy akár a napköziben (ha már kész a házi feladat), a streamingplatformok ott lapulnak a zsebükben. A szülők ellenben nem tudnak mindenhol ott lenni. Hogyan győződhetünk meg róla, hogy a gyermek csak a számára megfelelő tartalmakkal találkozik?

Erre való a szülői felügyelet funkció.

2023-tól a médiatörvény kötelezővé teszi a streamingplatformoknak is a korhatár-besorolás megjelölését. Ezzel iránymutatást nyújtanak a szülőknek, hogy melyik tartalom fogyasztása javasolt a gyermekük

korosztályának. Így elkerülhető, hogy idő előtt belefussanak olyan öncélúan erőszakos, durva nyelvezet használó vagy pornográf jellegű jeleneteket tartalmazó filmekbe, amelyek összezavarhatják őket, ártalmasak lehetnek a fejlődésükre. Nincs egyedül hagyva a szülő azzal a feladattal sem, hogy egyesével ellenőrizzen minden műsort, amelyre a gyermeke rákattint. Ezek az oldalak mind tartalmaznak funkciókat, amelyek a biztonságos online környezet megteremtésében hivatottak segítséget nyújtani. Céljuk odafigyelni a gyerekek streaming-fogyasztására, kiszűrni a potenciálisan káros tartalmakat.

BESZÉLJÜK MEG!

Fontos megjegyezni, hogy nem elegendő a megfelelő beállításokat alkalmazni a weboldalakon. Szülőként fontos beszélgetni a gyerekekkel arról, hogy mit szokott nézni, és milyen stílusú filmeket, sorozatokat, realityket kedvelünk mi, hiszen ezek akár közös időtöltés alapjául is szolgálhatnak. Igaz ugyan, hogy a fiataloknak nagy szükségük van iránymutatásra az egészséges internetezési szokások kialakításában, ugyanakkor a korlátozások attól válnak valóban hatásossá, ha megértésen és közös megegyezésen alapulnak.

A legnépszerűbb streaming szolgáltatók szülői felügyeleti funkciói

NETFLIX

Lehetőséget ad gyermekprofil létrehozására, amelyben csak a legkisebb korosztálynak készült műsorok jelennek meg. Az egyes profilokhoz korhatár-besorolás állítható, amivel tinédzser gyermekünk netflixezésést tehetjük biztonságosabbá. A filmek és sorozatok egyesével is blokkolhatók. Azért, hogy a gyerekek a korlátozások megkerülése érdekében ne jelentkezhesnek be egy felnőtt profiljába, azok jelszóval zárhatók.

Szülői felügyeleti beállítások a Netflixen

PRIME VIDEO

Szülői felügyeleti beállítások a Prime Videón

Természetesen az Amazon streaming-platformján is adott a lehetőség szülői felügyelet beállítására. Ilyenkor korlátozva van a megadott korhatáron kívül eső tartalmak megtekintése, a gyermekek nem indíthatják el bármelyik film vagy sorozat lejátszását, illetve jelszó védi a vásárlási funkciót. Fontos figyelni rá, hogy a megtekintésre vonatkozó korlátozás beállítása csak az aktuálisan használt eszközön érvényes.

HBO MAX

Készíthetünk itt is gyerekprofil, ami nekik megfelelő kezdőlap, és a megadott életkorhoz válogatott tartalmakkal igyekszik kielégíteni a fiatalok igényeit. Az életkoruknak nem megfelelő filmek és sorozatok egy lakat ikonnal lezárva jelennek meg. Jelszóval védhetjük a saját profilunkat, hogy megelőzzük a kalandozást. A gyermekek nem férnek hozzá egyes beállításokhoz, például az előfizetési információkhoz.

Szülői felügyeleti beállítások az HBO Maxon

DISNEY+

Szülői felügyeleti beállítások a Disney+-on

Több lehetőséget is kínál a tudatos szülőknek, mint a beállítható korhatár-besorolás, amelyen kívül eső tartalmak nem látszanak. A kifejezetten kisebbek számára kifejlesztett junior módban kizárólag a korhatárra tekintet nélkül megtekinthető műsorok elérhetők. Gyerekzár funkció is tehető az egyes profilokra, amely egy kilépeshez szükséges kód beírásával akadályozza az amúgy is PIN-kóddal védett egyéni profilok elérhetőségét.

SKYSHOWTIME

A Magyarországon elérhető streaming-platformok legfiatalabbikán (alig egy éve rajtolt el) ugyancsak lehetséges korhatár szerint korlátozni a tartalmakat, és ezt PIN-kódos lezárással megerősíteni. Az oldal jelenleg három kategóriát kínál fel a megfelelő besorolás kiválasztásához, ezek a 12, 16 és 18 éven felülieknek szóló programok. A szülői felügyelet beállításához és ki-kapcsolásához szintén jelszó szükséges.

Szülői felügyeleti beállítások a SkyShowtime-on

MIT KELL TUDNI A TIKTOKRÓL ÉS TÁRSAIRÓL?

Egyetlen szülői felügyeleti beállítás sem tudja teljesen helyettesíteni az őszinte, odafigyelő beszélgetést és a szülő-gyerek bizalmat. Fontos elbeszélgetni a gyerekekkel, hogy miként akarja használni a közösségi médiát (pl. TikTok, Instagram, Snapchat) és a hozzá kapcsolódó felületeket (YouTube, Discord). Jó, ha a gyerek tisztában van azzal, hogy csak olyanokat jeleljön vissza, azoknak engedje, hogy kövessék, akiket személyesen is ismer. **Meg kell értenie, hogy a tartalmái, hozzászólásai hatással vannak a saját és mások jóllétére, ne tegyen közzé olyasmit, ami bajba sodorhatja.** Tudja meg, hogy hogyan blokkolhatja azt, aki zaklatja, fenyegeti.

TikTok

A TikTokat az egész képernyőt elfoglaló, teljes figyelmet lekötő végtelen videóáradat jellemzi. A közösséghez tartozás érzése miatt kedveli annyira sok fiatal. Televendégekkel és mémekkel, amelyek ismerete csak erősíti ezt a fiataloknak fenntartott „belső kör”-érzetet, viszonyítási pontot jelent számukra. De megvan az oka, hogy miért 13 év a regisztráció alsó korhatára: hiába a közösségi

irányelvek, könnyen találhatunk gyerekek számára nem megfelelő tartalmat, kommenteket. Az elmúlt években a TikTok-kihívások egyre népszerűbbé váltak a fiatalok körében. Fontos, hogy a trendeket követve maradjanak az ésszerűség határain belül, és figyeljenek az egészségükre.

YouTube

Nem tartozik a közösségimédia-oldalak közé, de a gyerekek, főként a kisebbek körében nagyon

népszerű. Azért szeretik annyira, mert érdeklődésüknek megfelelően rengeteg videót találhatnak. Az autonómia érzetét nyújtja még szülői felügyelet mellett is, hogy milyen témában szeretnének videót nézni. A kapcsolódás, a kompetencia és a kontroll alapvető emberi szükségleteit gyakorolják általa, mindemellett soha nincs vége a tartalomnak, ami hosszú távon akár frusztráló is lehet. Többek közt emiatt a szülői felügyelet nagyon is indokolt, melynek két rétege létezik: a felügyelt fiók és a YouTube Kids.

Discord

A felhasználók szerverekre csatlakozhatnak, érdeklődésüknek megfelelő csetekben vehetnek részt, csoportokba léphetnek be, kapcsolatot tarthatnak játék közben. Az oldal személyre szabható szűrési lehetőségekkel rendelkezik, amelyekre nagy szükség van. Viszont a Discord megfelelő szülői körültekintés

nélkül kockázatos hely lehet. A felület komolyan veszi a magánszférát, így például a szülő és a gyerek fiókjának összekapcsolását bármikor meg lehet szüntetni. Ha a gyerek nem korlátozza, szüretlen tartalommal találkozhat, és bárki kapcsolatba léphet vele.

Instagram

Az Instagram elsősorban képek esztétikai megszerkesztésére és megosztására szolgáló appként került rivaldafénybe. Ma már több funkciója is elérhető: többek közt lehet élő videókat streamelni (Live), 24 óráig látható posztokat megosztani (Instastory), ami a gyerekek körében a legnépszerűbb funkció, de lehet privát üzeneteket küldeni (Direct), Reels-videókat közzétenni (mint a TikTok-videók, YouTube-shortok). Minden poszthoz lehet hashtageket (címkéket) írni, meg lehet jelölni más felhasználókat, helyszíneket, weboldalakat. Sokszor

eseményeket rögzítenek vele, és azt osztják meg a követőikkel. Az esztétikai szerkesztések mellett a manipulált képek megosztása az elmúlt években több gondot is okozott. Külön érdemes figyelmeztetnünk a gyereinket, hogy mi a különbség a valóság és a módosított tartalom között.

Snapchat

A Snapchatet a gyerekek elsősorban a szórakoztató filterek, effektek miatt használják, és a megszerkesztett képek külön posztolás nélkül is lementhetők. De emellett a Snapchat specialitása, hogy az elküldött kép csupán 24 óráig érhető el, utána végleg eltűnik. Bár a poszt/üzenet törlődik 24 óra után, a képernyőkép és mentés funkciók még működnek – a mentést jelzi a kép tulajdonosának a program. Egy vicces, poénból készült képpel is lehet valakit csúnyán piszkálni, bántani.

TEMESI-FERENCZI KINGA, médiaértés-oktató

A közösségi média nagyon jó szórakozás lehet, de fontos tudnunk szülőként is, hogy technikailag hogyan védhetjük gyereinket. Még fontosabb, a szülő-gyermek bizalom, az állandó kommunikáció arról, ami online történik és történhet a gyerekekkel.

SZÜLŐI FELÜGYELET A NÉPSZERŰ ONLINE FELÜLETEKEN

Szülő felügyelhető alapvető beállítási lehetőségek*	Instagram	Snapchat	TikTok	Felügyelt YouTube	YouTube Kids	Discord
Képernyőidő korlátozása	igen	nem	igen	igen	igen	nem
Tartalomszűrő korlátozás	igen	igen	igen	igen	igen	igen
Kommentek és említések tiltása	igen	nem	igen	igen	n. e.**	nem
Üzenetküldés és -fogadás tiltása, korlátozása, szűrése	igen	igen	igen	n. e.**	n. e.**	igen
Szülői felügyelet	igen	igen	igen	igen	igen	igen
Privát fiók lehetősége	igen	nem	igen	igen	n. e.**	igen
Követés/barátkérés szabályozható	igen	igen	igen	n. e.**	n. e.**	igen
Bejelentések moderálása	igen	igen	igen	igen	igen	igen
Regisztrációs korhatár	13	13	13	9	4	13
Bármelyik fél megszüntetheti a fiókok összekapcsolását	igen	igen	igen	n. e.**	n. e.**	igen

* A fent jelzett beállításokhoz bővebb és részletesebb szűrők is elérhetők, amelyek applikációnként eltérőek lehetnek. A táblázatban nem alapbeállítások, hanem lehetőségek szerepelnek.

** A közösségi felületen az adott funkció nem elérhető.

A TikTok szülői felügyeleti beállításairól szóló cikkünk itt érhető el

FELHŐTLEN SZÓRAKOZÁS PÁR GOMBNYOMÁSSAL

Jellemzően nem terjed ki a szülői felügyeleti alkalmazások hatóköre a játékkonzolokra és a játéstreaming-szolgáltatásokra, de egyetlen kivétel azért akad: az Xbox, tekintve, hogy Microsoft termék, a Family Safety szolgáltatáson keresztül menedzselhető. Ha az a szerencsés helyzet állt elő, hogy a háztartásban csak windowsos

számítógépek, okostelefonok és Xbox(ok) vannak, akkor minden eszköz felügyelete megoldható egyetlen platformon belül. Más termékek esetében (PlayStation, Nintendo, Steam, GeForce NOW) a saját felületük nyújt lehetőséget arra, hogy a gyermekek védelmében bizonyos korlátozásokat bevezessünk. Ezekről részletesebben a QR-kódot beolvastva tájékozódhatsz.

A játékokat illetően a szülői felügyelet kiterjedhet ugyanúgy a gép előtt töltött idő korlátozására, de talán még ennél is hasznosabb az a funk-

ciója, amely a korhatáros tartalmakat tudja elrejtetni a kíváncsi szemek elől. **A korhatár-besorolás alapja az EU-ban a PEGI rendszer, amely 3, 7, 12, 16 és 18 éves korhatárok alapján veszi lajstromba a címeteket, és ezt független szervezet végzi, nem a játékfejlesztők.** A 16-os és 18-as kategóriába tartozó játékokban már markánsabban jelenik meg az erőszak, és akár szexuális tartalom is előfordulhat.

A fentiekén túl fontos még, hogy a játékon belüli vásárlás lehetőségét korlátozhatjuk, emellett pedig azokban a játékokban, amelyekben másokkal beszélgethetünk, célszerű letiltani ezt a funkciót a kisebbek érdekében. Esetleg be lehet állítani, hogy idegenek ne léphessenek velük kapcsolatba, a barátaik, osztálytársaik ellenben igen, miközben új ismerősök felvételét szülői engedélyhez kötjük.

A szülői felügyelet gyakorlati alkalmazására bővebben kitér a „Jól van a gyerek, ha játszik?” című kiadványunk

Szerzők:

Higyed Gábor
Kelényi Bernadett
Kenessey Tamara
Temesi-Ferenczi Kinga

Szakértők:

Lajtos Ádám
Temesi-Ferenczi Kinga
Véghné Kátai Ildikó

Szakmai partner:

GS – gsplus.hu

NEMZETI MÉDIA- ÉS HÍRKÖZLÉSI HATÓSÁG
1015 Budapest, Ostrom u. 23–25.

levélcím: 1525 Pf. 75
telefon: (06 1) 457 7100

weboldal: nmhh.hu
e-mail: info@nmhh.hu

